

PEDAGOGICKÉ PORTFOLIO A JEHO VYUŽITÍ V REFLEKTIVNĚ POJATÉM VZDĚLÁVÁNÍ BUDOUCÍCH UČITELŮ

PEDAGOGICAL PORTFOLIOS AND THEIR USAGE IN THE REFLECTIVE TYPE OF EDUCATION OF FUTURE TEACHERS

Tomková Anna

Klíčová slova: reflektivita, portfolio, profesní učení, hodnocení, integrace výsledků

Key words: reflective thinking, portfolio; professional studies, assessment, integration of the results

Cílem příspěvku je popsat a reflektovat výsledky, podmínky a perspektivy práce s profesním portfoliem v konkrétním koncepčním záměru v reflektivně pojatém vzdělávání budoucích učitelů pro 1. stupeň ZŠ.

Profesní/pedagogické portfolio je zakotveno v teorii rozpracovávající pojetí učitelství jako reflektivní praxe, kde je reflektivita chápána jako trvalý princip učitelské profesionality a jako základní princip reflektivního přístupu ke vzdělávání budoucích učitelů. Reflektivní přístup ve vzdělávání a práce s profesním portfoliem vychází z humanisticky orientovaných pedagogicko-psychologických přístupů zaměřujících se na studenta a jeho učení, zvl. ze sociokonstruktivistických, metakognitivních a kooperativních teorií učení.

Prezentovaná případová studie má charakter reflektivně-deskriptivní studie konkrétního případu zavádění a využívání pedagogického portfolia, která umožňuje popsat a reflektovat konkrétní případ portfolia a práce s ním ve své komplexnosti, autentičnosti a vývojové dynamice. Ve studii jsou využity také standardní výzkumné metody (akční výzkum, obsahová analýza reflektivních úkolů a pedagogických portfolií) a výsledky z dílčích výzkumných sond. K ověření obsahové validity studie jsou využity rozhovory vycházející z charakteristiky hloubkového polostrukturovaného rozhovoru a metoda komunikační validizace.

Pedagogické portfolio je představeno jako funkční nástroj rozvoje refleksivity studentů učitelství, reflexe profesního učení a rozvoje profesní identity. Bylo identifikováno, že jde o nástroj, který podporuje integraci obsahů a výsledků profesního učení studentů multioborového studia, že pomáhá integrovat formativní hodnocení do procesů profesního učení, proměňuje sumativní hodnocení a přispívá k autentickému hodnocení studentů učitelství.

Abstract: The primary focus of the article is the investigation of professional portfolio and its usage in the reflective type of education of future teachers. The aim of the article is to describe and reflect the outcomes, conditions, and perspectives of employing the professional portfolio in a specific conceptual design in its complexity, authenticity, and evolution dynamics. The pedagogical portfolio is introduced as an effective tool for the development of reflective thinking by teacher trainees.

It was identified that this tool supports the integration of the contents and results of the professional studies of multiple-subject disciplines students. It was proved that the pedagogical portfolio transforms the assessments of teacher trainees. In the given conceptual design, the strengths as well as potential risk of pedagogical portfolios were considered in relation to real conditions and mandatory requirements.

Literatura/References:

- Lukášová, H., Svatoš, T., & Majerčíková, J. (2014). *Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství. Příspěvek k autoregulaci profesního učení a sebezvoje*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií.
- Paquay, L., Van Nieuwenhoven, C., & Wouters, P. (Dir.) (2010). *L'évaluation, levier du développement professionnel? Tensions, dispositifs, perspectives*. Bruxelles: De Boeck Supérieur.
- Vanhulle, S., & Schillings, A. (2011). *Former des enseignants compétents en lecture-écriture. Interactions sociales, écriture réflexive et portfolio*. Namur: Labor-Education.